

Remissvar

2023-03-23
Dnr 2023:21, 2020:1822

Elevernas riksförbund

Norr Mälarstrand 24
112 20 Stockholm

Förslag med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå

Elevernas riksförbund har bejuttits att lämna synpunkter på Skolverkets remiss avseende *Förslag med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå*. Elevernas riksförbund arbetar för en bättre och mer demokratisk skola. Vi samlar demokratiska elevföreningar på högstadiet och gymnasiet. Våra syften är att samla och stärka elever i demokratiska forum, representera och föra fram elevers röst samt värna elevers rättigheter.

Detta remissvar fokuserar på Skolverkets Konsekvensutredning 1 och 2. Vid citat är sidhänvisningarna till Konsekvensutredning 1 “*Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå*”. Stycket “Nya värdeord i anpassad gymnasieskola” återfinns enbart i Konsekvensutredning 2, och det specificeras i vår kommentar.

Sammanfattning

Elevernas riksförbunds övergripande uppfattning till förslaget är positiv. Vi förespråkar ämnesbetyg med hänsyn till minskad stress hos eleverna, och en mer rättvis betygssättning till följd av det mer holistiska bedömnings sättet. Våra två huvudsakliga kommentarer i remissvaret är: 1) Vi föreslår att Skolverket i förslaget specificerar vikten av ökad transparens kring betygssättning gentemot enskilda elever. 2) Vi föreslår ett tillägg som specificerar informations- och implementeringsinsatser även för eleverna.

Huvudsakliga synpunkter

Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion

Elevernas riksförbund ser positivt på förskjutning i ämnesplanerna från dagens betygskriterier till ämnets syfte och centrala innehåll. Detta på grund av att den nuvarande betygssättning ofta uppfattas som stressande och otydlig. Vi vill däremot understryka att vikten av transparens gentemot eleverna kring betygssättning är nödvändig för att undvika otydlighet gällande betygssättning. När ämnesplanerna blir mindre detaljerade måste transparensen öka, annars riskerar reduceringen av detaljer i ämnesplanerna skapa ytterligare stress för eleverna kring betygssättning. Vi föreslår således att Skolverket i förslaget specificerar vikten av ökad transparens kring betygssättning gentemot enskilda elever. Elever måste ges möjlighet till en god förståelse kring varför ett betyg har satts, dels eftersom betyg är ett stressmoment för många elever, dels eftersom betyg är ett få myndighetsbeslut som inte går att överklaga.

Elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare

På s. 136 står det att "Elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare kommer att behöva ta del av de planerade informations- och implementeringsinsatser som Skolverket kommer att genomföra, men även av lokala informations- och implementeringsinsatser.". Elevernas riksförbund bifaller att alla grupper som verkar i skolan behöver dessa insatser. Däremot ställer vi oss frågande till varför informations- och implementeringsinsatser specificeras för alla grupper i skolan förutom eleverna. Det står exempelvis att personal kan behöva kompetensutveckling och att "Studie- och yrkesvägledare behöver kunna informera elever om de reviderade ämnena och programmen och de individuella studieplanerna.". Elevernas riksförbund motsätter sig inte detta, men föreslår ett tillägg som specificerar informations- och implementeringsinsatser även för eleverna. Detta går i linje med punkten ovan i vårt remissvar gällande vikten av transparens och information till eleverna innan, under och efter implementering av ämnesbetyg.

I avsnittet står det även att "Skolverket avser att återkomma med mer information om planerade implementeringsinsatser." (s. 134). Vid utformningen av dessa insatser lägger Elevernas riksförbund stor vikt vid att barn och unga inkluderas. Här hänvisar vi både till artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter och elevers rätt till inflytande enligt 4 kap. 9 § i skollagen.

Övriga synpunkter

Nya värdeord i anpassad gymnasieskola

Detta stycke återfinns enbart i *Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i anpassade gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå*, på s. 13. Elevernas riksförbund bifaller nya värdeord för betyget E eftersom det kan skapa en större tydlighet och förståelse för betygskriterierna.

Ämnen behöver delas

Elevernas riksförbund bifaller att ämnen delas när de inte har möjlighet att ingå i progressionen, som i exemplet med ämnet svenska och dess delområden på s. 14. Elevernas riksförbund anser att förväntningarna, betygskriterierna och avgränsningarna blir tydligare med detta förslag.

Bildningsbegreppet, det tredelade uppdraget och vissa andra övergripande aspekter i styrdokumentet för gymnasieskolan

Elevernas riksförbund ser med stor oro på följande mening på s. 14: "Skolverket har även kunnat konstatera att det så kallade tredelade uppdraget, dvs. att gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet²³ är olika väl representerat i de olika nationella programmen och ämnena, på ett sätt som inte alltid kan förklaras med program- eller ämnesanpassning.". Vi saknar en mer grundlig reflektion kring detta konstaterande, som dessutom följs upp med förslag på åtgärder. Alla elever har rätt till en god och likvärdig utbildning.

Särskilda förutsättningar för kommunal vuxenutbildning

De fyra perspektiven (det etiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det historiska perspektivet) återfinns i läroplanen för samtliga utbildningar förslagen berör. Däremot har läroplanen för vuxenutbildning på gymnasial nivå och särskild utbildning på gymnasial nivå två ytterligare perspektiv. Elevernas riksförbund ställer sig frågande till varför framför allt det femte perspektivet inte finns med även i läroplanen för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det femte perspektivet är "utbildningen ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva och omsätta nya idéer i handling och att lösa problem" (s. 15). Vi ställer oss frågande till varför inte gymnasieelever tilldelas samma tillit, legitimitet och grund för framtiden i läroplanen. Elevernas riksförbund tror starkt på att alla växer med förtroende, och förespråkar således att det femte perspektivet även implementeras för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Gymnasieskolans programstrukturer

Elevernas riksförbund ser positivt på att förslaget på programstruktur som möjliggör att ämnen med gemensamma ämnesplaner ändå kan klassificeras som olika ämnen (som i exemplet med moderna språk på s. 16-17). Detta är viktigt för elevernas valmöjlighet, och tillåter elever att exempelvis läsa två olika språk på samma nivå. Elevernas riksförbund bifaller således förslaget på programstruktur.

6.2 Konsekvenser för lärarlegitimation

Elevernas riksförbund står bakom Skolverket och regeringens (Prop. 2021/22:36) bedömning att det bör vara avgiftsfritt för lärare att ansöka om eller komplettera sin legitimation till följd av införandet av ämnesbetyg. Vi uppmuntrar därför till att regelverket kring dessa avgifter potentiellt omprövas. Elevernas riksförbund menar att legitimerade lärare är en av de mest grundläggande faktorerna för en lyckad skolgång. Alla elever ska ha tillgång till legitimerade lärare.

6.5 Konsekvenser för elever

Vi ser mycket positivt på att *Förslag med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå* har tagits fram i samråd med elever och elevorganisationer. Vi rekommenderar starkt att detta tillvägagångssätt fortsätter- både innan, under och efter implementeringen av ämnesbetyg. Här hänvisar vi både till artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter och elevers rätt till inflytande enligt 4 kap. 9 § i skollagen.

Undertecknas:

Maja Sjögren
Förbundsordförande

Avhandlat av:

Astrid Othelius
Pressekreterare